

Overpelt, Fabriekstraat 70

Programma van Maatregelen

Auteurs:

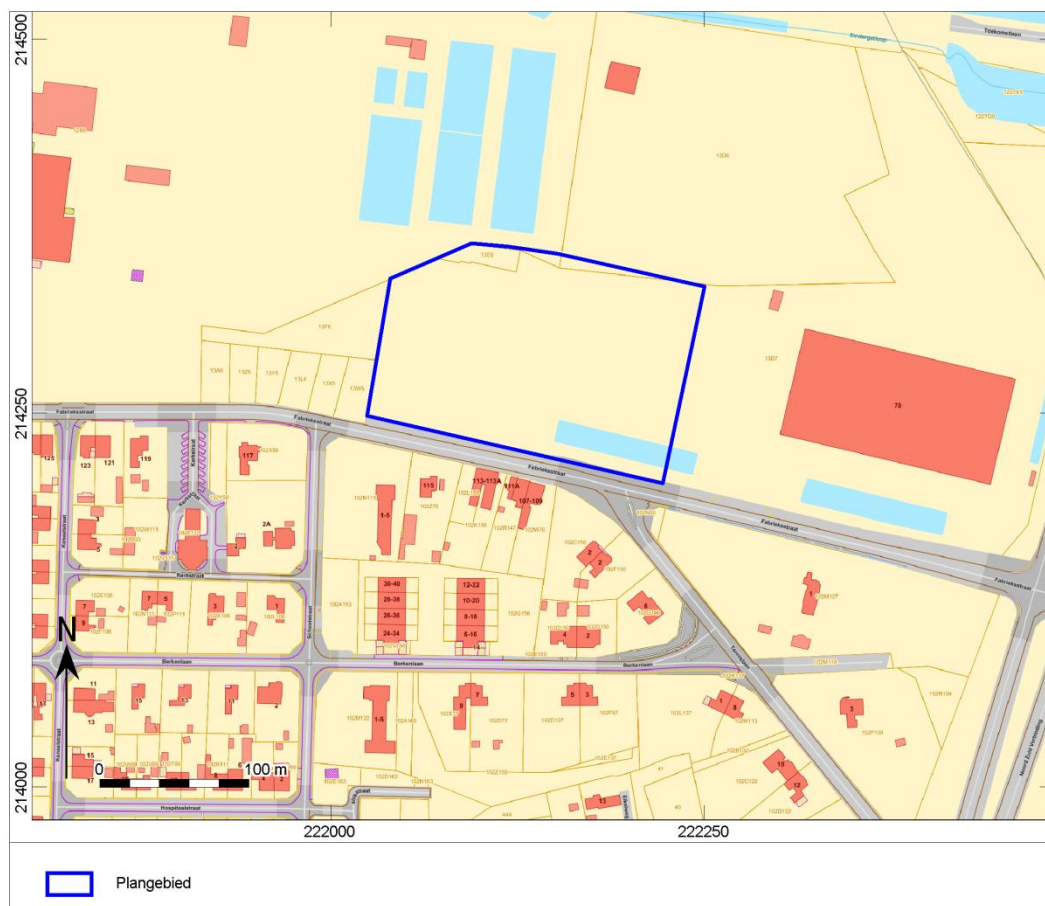
B. Belis (veldwerkleider)

Autorisatie:

B.A.T.M Weekers-Hendrikx(OE/ERK/Archeoloog/2016/00095)

1 Inleiding

In opdracht heeft Vlaams Erfgoed Centrum in april 2019 een nota opgesteld naar de archeologische waarde van een terrein gelegen aan de fabriekstraat 70 te Overpelt (afb. 1). De nota bestaat uit een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuven onderzoek dat volgt op een eerder bureauonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen uitbreiding van een bedrijventerrein.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

2 Gemotiveerd advies

2.1 Volledigheid van het onderzoek

Voor het plangebied is in het reguliere traject een bureauonderzoek uitgevoerd en in het uitgestelde traject aangevuld met een landschappelijk booronderzoek en een proefsleuvenonderzoek. De resultaten worden hieronder per onderzoeksfase kort besproken.

2.1.1 Bureauonderzoek

Het bureauonderzoek toonde aan dat het projectgebied een zeker potentieel heeft op sporen en vondsten uit het verleden.¹

Op basis van de aardwetenschappelijke en de archeologische gegevens kan opgemaakt worden dat er mogelijk archeologische resten daterend vanaf het Laat-Paleolithicum kunnen voorkomen. Dit komt voort uit de mogelijke aanwezigheid van een landduin binnen het plangebied. De mogelijke aanwezigheid van Tardiglaciale en/of Holocene stuifzandduinen, zorgt voor een mogelijkheid op het aantreffen van begraven paleobodems. Dit heeft als gevolg dat er mogelijk archeologische resten daterend vanaf de Steentijd kunnen

¹Van Mierlo, 2018.

voorkomen. Verder tonen archeologische meldingen alsook het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd ten zuiden van het plangebied dat er archeologische resten met een sporenniveau kunnen voorkomen in de omgeving. Omwille van deze reden is er eveneens een kans op archeologische resten met een sporenniveau binnen het plangebied. Archeologische resten daterend vanaf de 18de eeuw hebben een zeer lage kans om voor te komen binnen het plangebied.

De bodemkaart duidt op een mogelijke aanwezigheid van een landduin binnen het plangebied. De mogelijke aanwezigheid van Tardiglaciale en/of Holocene stuifzandduinen, zorgt voor een mogelijkheid op het aantreffen van begraven paleobodems. Dit heeft als gevolg dat er mogelijk archeologische resten daterend vanaf de Steentijd kunnen voorkomen.

Op basis van de bovenstaande gegevens kon worden gesteld dat het plangebied onvoldoende onderzocht is en dat de kans op eventuele archeologische sporen aanwezig is.

2.1.2 Landschappelijk bodemonderzoek

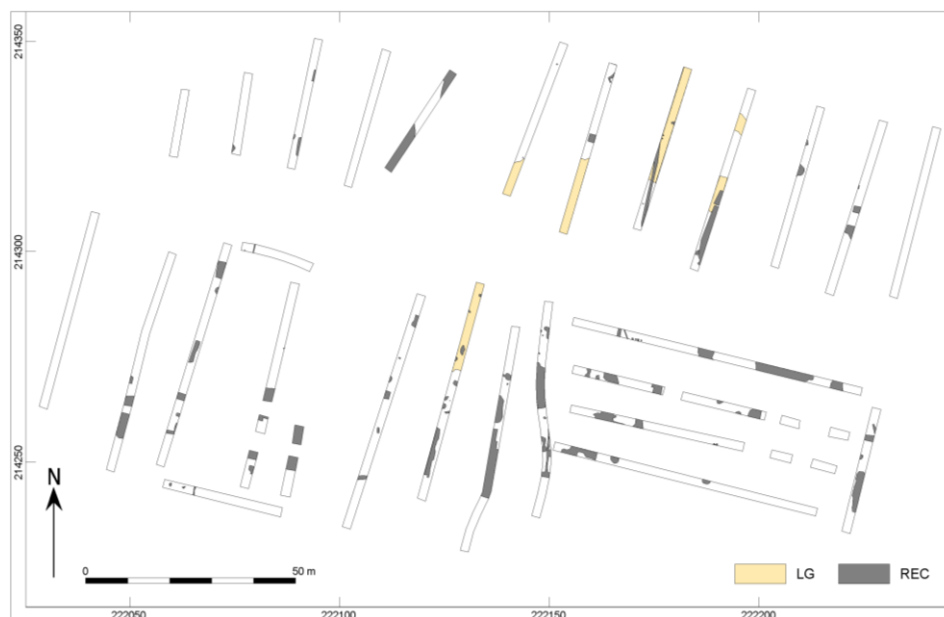
Algemeen bestaat de (humeuze) bovengrond uit opgebrachte/verstoorde grond en waarschijnlijk is het terrein geëgaliseerd. Verder is er in het aanwezige dekzand geen afgedekte horizont aanwezig die kan worden toegeschreven aan de Usselobodem. Afgezien in twee zeldzame gevallen zijn boringen gestuit in opgebrachte grond- en puinlagen of bestaat de bovengrond uit opgebrachte grond- en puinlagen of verstoorte grond. Zover de ondergrond verkend kon worden was deze niet verstoord. Gezien de algemeen weinig intacte bovengrond en het ontbreken van de Usselobodem kan de archeologische verwachting voor steentijdvindplaatsen naar beneden worden bijgesteld.

Sporensites kunnen tenminste deels zijn behouden. De sporen die behouden zijn kunnen beperkt zijn tot diepe sporen. Door deze rigoureuze bodemingrepen waar afgezien enkele uitzonderingen alle bodemhorizonten zijn verdwenen, wordt de kans op steentijdvindplaatsen als vrijwel nihil ingeschat. Omdat desondanks de kans op sporenvindplaatsen nog aanwezig is wordt geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

2.1.3 Proefsleuvenonderzoek

Het proefsleuvenonderzoek werd uitgevoerd op maandag en dinsdag 1 en 2 april 2019 (afb. 2). Tijdens het onderzoek werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Er werden wel verschillende verstoorte zones aangetroffen. Het gaat hier voornamelijk om bouwpuin en kelders van woningen uit begin 20^e eeuw. Volgens het bureauonderzoek werden Holocene landduinen verwacht binnen het plangebied. Als deze er al geweest zijn, zijn deze geheel verdwenen door afgraving/egalisatie van het terrein. Wel zijn er in de ondergrond dekzanden en/of Vroeg-Pleistocene fluviatiele zanden (Lommel Zanden) aangetroffen.

Concluderend kan gezegd worden dat ondanks het aantreffen van enkele sporen het grootste deel van het plangebied zwaar verstoord is geraakt. Hierdoor zullen eventueel aanwezige nederzettingssporen grotendeels verdwenen zijn.

Afb. 2. Allesporenkaart van het proefsleuvenonderzoek werkput 1 tem 28.

2.2 Impactbepaling

Binnen het plangebied wordt een nieuwe KMO-bedrijvencentrum opgericht. Dit bedrijvencentrum bestaat uit units, bedrijven en woningen. Voor de bouw van dit centrum zal het bekken worden gedempt, de talud afgegraven en het gehele terrein geëgaliseerd worden. Voor de egalisatie zal er afgegraven worden om de stabiliteit te verzekeren. De precieze diepteverstoring van deze afgraving is nog onbekend. Eveneens zal de talud worden afgegraven en met deze overtollige grond wordt het overige gedeelte van het plangebied opgehoogd. De ophoging zal gebeuren tot op een hoogte van maximaal 43,80mTAW. De ophoging is minimaal 40cm tot 1,25m. De afwateringsbuis, momenteel gelegen binnen het plangebied, zal behouden blijven.²

2.3 Potentieel tot kennisvermeerdering

Vervolgonderzoek biedt door de zware verstoringen die reeds aanwezig zijn in het plangebied en het gebrek aan archeologische sporen geen kans op kennisvermeerdering.

2.4 Bepaling van de maatregelen

Op basis van de bureau onderzoek kan opgemaakt worden dat er mogelijk archeologische resten daterend vanaf het Laat-Paleolithicum kunnen voorkomen. Dit komt voort uit de mogelijke aanwezigheid van een landduin binnen het plangebied. De mogelijke aanwezigheid van Tardiglaciale en/of Holocene stuifzandduinen, zorgt voor een mogelijkheid op het aantreffen van begraven paleobodems. Dit heeft als gevolg dat er mogelijk archeologische resten daterend vanaf de Steentijd kunnen voorkomen. Verder tonen archeologische meldingen alsook het proefsleuvenonderzoek uitgevoerd ten zuiden van het plangebied dat er archeologische resten met een sporenniveau kunnen voorkomen in de omgeving. Omwille van deze reden is er eveneens een kans op archeologische resten met een sporenniveau binnen het plangebied. Archeologische resten daterend vanaf de 18de eeuw hebben een zeer lage kans om voor te komen binnen het plangebied.

Uit het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat de (humeuze) bovengrond uit opgebrachte/verstoorde grond bestaat en het is terrein geëgaliseerd. Verder is er in het aanwezige dekzand geen afgedekte horizont aanwezig die kan worden toegeschreven aan de Usselobodem. Afgezien in twee zeldzame gevallen zijn boringen gestuit in opgebrachte grond- en puinlagen of bestaat de bovengrond uit opgebrachte grond- en puinlagen of verstoorde grond. Zover de ondergrond verkend kon worden was deze niet verstoord. Gezien de algemeen weinig intacte bovengrond en het ontbreken van de Usselobodem kan de archeologische verwachting voor steentijdvindplaatsen naar beneden worden bijgesteld.

² Van Mierlo, 2018.

Sporensites kunnen tenminste deels zijn behouden. De sporen die behouden zijn kunnen beperkt zijn tot diepe sporen. Door deze rigoureuze bodemingrepen waar afgezien enkele uitzonderingen alle bodemhorizonten zijn verdwenen, wordt de kans op steentijdvindplaatsen als vrijwel nihil ingeschat. Omdat desondanks de kans op sporenvindplaatsen nog aanwezig is wordt geadviseerd om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek werden geen archeologisch relevante sporen aangetroffen. Wel was een behoorlijk gedeelte van het plangebied verstoord. Deze verstoringen afkomstig van bouwactiviteiten uit de 20^e eeuw hebben het plangebied diep verstoord.

Vervolgonderzoek in het plangebied biedt daarom geen potentieel tot kennisvermeerdering. Door de diepe verstoringen op het plangebied en het gebrek aan archeologisch relevante sporen is geen aanleiding voor een vervolgonderzoek. Het Vlaams Erfgoed Centrum adviseert dan ook om het plangebied vrij te geven. Daarmee vormt het prospectief onderzoek met ingreep in de bodem (in de vorm van proefsleuven) het einde van het onderzoek voor het plangebied Fabrieksstraat 70 te Overpelt.

Ondanks het advies tot vrijgeven van het terrein, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.